

ظرفیت فقه در حل مشکلات مربوط به علوم انسانی از فلسفه بالاتر است

حجت الاسلام سوزنچی گفت: برای حل مشکلات در حوزه علوم انسانی، فقه مهمتر از فلسفه سنتی است؛ فلسفه سنتی به ضروریات عالم می‌پردازد ولی فقه عرصه‌ای که به امور اعتباری سرو کار دارد.

حجت الاسلام سوزنچی گفت: برای حل مشکلات در حوزه علوم انسانی، فقه مهمتر از فلسفه سنتی است؛ فلسفه سنتی به ضروریات عالم می‌پردازد ولی فقه عرصه‌ای که به امور اعتباری سرو کار دارد.

به گزارش خبرنگار مهر، حجت الاسلام حسین سوزنچی امروز ۷ شهریور در نشست تخصصی تبیین نظریه اعتباریات علامه طباطبایی (ره) و تداوم آن در علوم انسانی اسلامی، در دانشگاه علوم و معارف قرآن کریم در قم گفت: یکی از اشتباهات در تاریخ فهم علامه آن است که همگان علامه را با این مقاله شناختند و تصور می‌کردند که کار بزرگ ایشان در این مقاله اعتباریات بود.

وی افزود: اگر رساله‌های دیگر علامه را جدی بگیریم می‌بینیم که مساله چیز دیگری است؛ اساسا بحث اعتباریات، یک مبحث انسان‌شناسی بود و علامه ازین بحث یک بهره معرفت‌شناسی قرار گرفت. مدرس حوزه و دانشگاه بیان کرد: ایشان رساله اعتباریات را در ۱۳۴۶ قمری در نجف نگاشته‌اند؛ در شروع این رساله آمده است این در اینجا از آنچه انسان واسطه می‌دهد بحث کنیم؛ علامه این بحث را از جنس علم، النفس می‌داند.

وی گفت: در جلد دوم، ایشان به رساله‌های انسان می‌پردازد؛ علامه در خصوص انسان در دنیا بحث می‌کند و در دو مقاله به بحث فلسفی و آیات و روایات می‌پردازد؛ در مقاله اول ایشان به ادراکات اعتباری می‌پردازد و بیان می‌کنند که زندگی انسان به معنی ادراکات اعتباری است.

سوزنچی اظهار کرد: در مقاله ادراکات اعتباری، بحث از تشبیه آغاز و در ادامه به مباحث معرفت‌شناسی سوق پیدا می‌کند؛ ایشان فصلی در خصوص انسان باز می‌کنند و در کل، اینکه انسان چگونه است را شرح می‌دهد؛ در مساله انسان‌شناسی نیز باید این بحث را مطرح کرد که علامه در این بحث از فضای فلسفه اسلامی نیز خارج شده و یک مکتب دیگر تولید کرده است.

وی افزود: در نگاه فلاسفه ما، عالم واحد است و تکرر در آن وجود ندارد؛ خداوند به انسان اراده داد و به همین دلیل انسان دائما، جهان تولید می‌کند و علامه با این مساله درگیر می‌شود.

مدرس حوزه و دانشگاه بیان کرد: علامه بیان می‌کند که وقتی انسان به سمت هدف می‌رود، چیزی را اعتبار می‌کند، یعنی مداخله گری ذهن یا شان واسطه گری که با آن در فضای نظام ضروری، امری دیگر را رخ می‌دهد؛ اگر خداوند انسان را نیافریده بود و یک نفر تمام علوم کشف واقع را می‌دانست، می‌دانست اول و آخر عالم چه بوده و چه خواهد بود ولی خداوند وقتی انسان را آفریده بود و اراده داد، انسان نیز بر خلاف روند عالم حرکت کرد.

وی گفت: به همین دلیل که وقتی انسان وارد طبیعت شد نظام محیط زیست را بر هم زد؛ انسان نظام زمین را با اراده خود به هم زده است؛ انسان حیوانات را اهلی کرد و کارکردهای آنها را تغییر داد؛ علامه به دنبال شرح اراده نه در نظام علیت بلکه بر هم زدن اراده است.

سوزنچی اظهار کرد: فطرت به معنی تعین بالقوه است که هم ذات از پیش تعیین شده دارد و هم ذات از پیش تعیین شده ندارد ولی در نهایت می‌تواند خلیفه الله شود؛ اعتباریات بیان می‌کند که موجودی که تعینش از اول تعیین شده نیست می‌تواند با اراده خود به سمت خلیفه الله شدن برود.

وی افزود: برخاسته گراها بیان کردند که خطاها اعتباری است و همه اعتباریات متغیر است؛ علامه این بحث را به خوبی فهم کرد و مشاهده کرد که یک تئوری اعتباری باورهای متغیر انسان را شرح می‌دهد و ایشان این بحث را از انسان‌شناسی برداشت و این مساله معرفت‌شناسی را حل کرد.

مدرس حوزه و دانشگاه بیان کرد: شهید مطهری پذیرفت که اعتباریات، اعتباری هستند و برای حل مشکل به تئوری فطرت پرداخت؛ یعنی ایشان به شرح خطاهای معرفتی پرداخت.

وی گفت: به نظر من متاسفانه در کشور ما مواجهه دانشگاهی و به تبع حوزوی با علوم انسانی با همان رویکرد پوزیتیویستی بود یعنی فهم عالم و کنش و اعتباریات کنش؛ ولی علامه با این بحث بیان کرد که مواجهه ما با علوم انسانی باید در این حوزه اعتباریات باشد.

سوزن‌چی اظهارکرد: برای حل مشکلات در حوزه علوم انسانی، فقه مهمتر از فلسفه سنتی است؛ فلسفه سنتی به ضروریات عالم می پردازد ولی فقه عرصه‌ای که به امور اعتباری سرو کار دارد.

وی افزود: یک نقد مهم وجود دارد که همچون همه مباحث عالم وقتی یک باب جدید باز می‌شود همه سعی می کنند همه امور را در این باب قرار دهند؛ زمانی همه تصور می‌کردند که در مقابل محسوس، معقول داریم و همه چیز را در معقول می‌ریختند؛ بعدها ابن سینا به مقوله معقول ثانی اشاره کرد؛ سپس این جریان منتقل شد و در مباحث دیگر مطرح شد؛ علامه افقی را به عنوان افق ادراکات اعتباری ایجاد کرد و الان همه سعی می‌کنیم همه چیز در این قالب فهم کنیم که امری درست نیست.